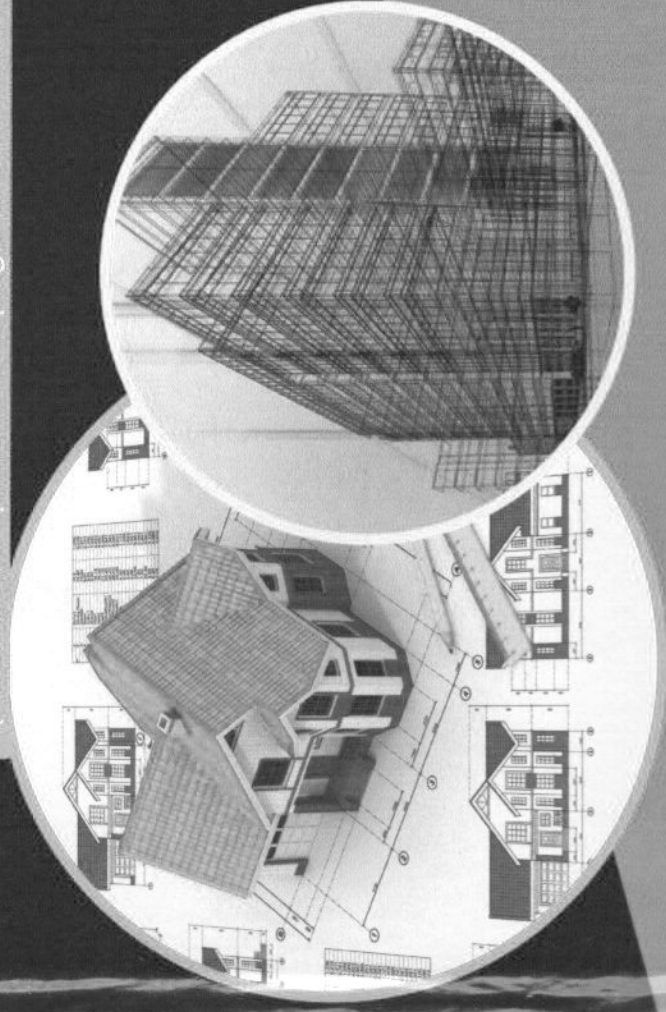

Mamatov Dilshod Qodirovich

CHIZMACHILIK

(Arxitektura-qurilish va topografik chizmachiligi)

УДК 744.7:72

30.11я73

М 23

Mamatov, D.Q.

Chizmachilik (Arxitektura-qurilish va topografik chizmachiligi) [Matn] : o'quv qo'llanma / D.Q. Mamatov. - Buxoro: OOO "Sadriddin Salimi Buxoriy" Durdona nashriyoti, 2020. - 248 b.

КБК 30.11я73

Taqrizchilar:

Sobirov T.R., BuxDU "Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi" kafedrası professorı, p.f.n..

Badiyev M.M., BuxDU "Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi" kafedrası dotsenti, p.f.n..

Haitov B.U., BuxMTI "Chima geometriya va chizmachilik" kafedrası dotsenti, t.f.n.

Ushbu o'quv qo'llanma 5110800-«Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi» ta'lim yo'nalishi talabalariga mo'ljallangan bo'lib, undan 511000-Kasb ta'limi (amaliy san'at) ta'lim yo'nalishi talabalari ham foydalanishlari mumkin.

Unda «Arxitektura - qurilish chizmachiligi hamda topografik chizmachilik» dan ma'ruza matn, amaliy mashg'ulotlar hamda talabalar bajaradigan individual grafik ishlar masalalari va namunalari keltirilgan. Har bir bajariladigan grafik ish uchun namunaviy yechimlar, matn va yasashlar ko'rinishida berilgan.

O'quv qo'llanmadan arxitektura qurilish va topografik chizmachiligida o'qitiladigan barcha OTM larda grafik vazifalar yoki mustaqil ishlar bajarish uchun ham foydalanishlari mumkin.

Mazkur o'quv qo'llanma O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018 yil 7 dekabrda «1000» sonli buyrug'iga asosan nashrga tavsiya qilingan.

ISBN 978-9943-6824-3-6

Annotasiya

Mazkur o'quv qo'llanma 5110800 - Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi mutaxassisligi uchun Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan muvofiqlantiruvchi kengashning tavsiyasiga asosan, 24.08.2017 yil, 603 - sonli qaydnomasi bilan tasdiqlangan namunaviy dastur asosida tuzilgan.

Qo'llanmada Texnik buyumlar, arxitektura-qurilish inshootlari va topografik ob'ektlarning ortogonal va aksonommetik proektsiyalarda tasvirlarini qurish usullarini hamda ularga ta'luqli bo'lgan Konstruktorlik xujjatlarini yagona tizimining standartlarini shartliliklarini o'rganish va fan bo'yicha bajariladigan grafik ishlar namunalari, talabalarining mustaqil ish namunalari hamda variant topshiriqlar mavjud. Har bir mashg'ulotning mavzusi va rejası, ulardagi tayanch iboralar va takrorlash uchun savollar keltirilgan.

Talabalar mashg'ulotlarda olgan bilimlari va ko'nikmalarini bu fandan o'n ikkita grafik ishlarini bajarish jarayonida mustaxkamlab nazariy bilimlarini va amaliy malakalarini oshiradilar.

Ushbu o'quv qo'llanma universitet o'quv metodik kengashining 9.09.2018 yilda bo'lib o'tgan «2» – sonli majlisida ko'rib chiqildi va chop etishga tavsiya etildi.

O'quv qo'llanmada "Chizmachilik" fanida o'rganiladigan arxitektura – qurilish hamda topografik chizmachilik bilan ishlash bo'yicha nazariy bilimlar majmui o'rin olgan.

Unda ilk bor talabalarga konstruktiv ma'lumotlar berish maqsadida har xil konstruksiyalarning shakllari namoish etib ko'rsatilganligi ilmiy tomonlariga nazariy jihatdan yondashilgan.

Аннотация

Данное учебное пособие издано на основании утверждённой типовой программы специального совета Министерства Высшего и среднего специального образования от 24.08.2017 года №306 для учащихся 5110800 -Изобразительного искусства и инженерной графики.

Учебное пособие состоит из технических материалов, и методов построения архитектурно-строительных и топографических объектов в ортогональных и в аксонометрических проекциях, а также изучение требований единых условных стандартов соответствующее системе проектной документации и образцы графических работ для выполнения по данному предмету, примеры самостоятельных работ для студентов, а также имеются варианты заданий. К каждому занятию приводятся тема, план работы, опорные выражения и вопросы для закрепления.

В процессе выполнения двенадцати графических работ студенты закрепят и повысят полученные знания и практические навыки по данному предмету.

Данное учебное пособие было обсуждено и рекомендовано к печати на научно-методическом совете университета № 2 от 09.09.2018 года. В учебном пособии содержится комплекс теоретических знаний архитектурно-строительных и топографических чертежей изучаемых по черчению.

Впервые в нём с целью подачи студентам конструктивных сведений, представлением рисунков разнообразных конструкций был сделан теоретический подход к научным сторонам.

Annotation

This textbook was developed by the Ministry of Higher and Secondary Special Education for the specialty 5110800 - Fine Arts and Engineering Graphics, based on the model program approved by the Minutes No. 603 dated 24.08.2017 on the recommendation of the Coordinating Council.

The manual includes the study of the techniques of constructing technical drawings, orthogonal and axonometric projections of architectural and construction constructions and topographical objects, as well as the requirements of the Uniform System of Design Documentation and the examples of graphic works carried out on the subject, independent work samples, and option papers.

The theme and the plan of each session, their basic phrases, and the questions for repetition are in this textbook. Students gain theoretical knowledge and practical skills in the process of performing the twelve graphical works in the field of knowledge and skills acquired during the lessons.

This textbook was reviewed at the 2nd meeting of the University Teaching Methodological Council, which was held on 09.09.2018 and was recommended for publication. The curriculum includes a set of theoretical knowledge on architecture-building and topographic studying in the field of Drawing.

Theoretical approaches to the scientific aspects of the fact that the first students demonstrated the images of various structures were given constructive information.

MUNDARIJA

1.	So'zboshi	11
I bob. Kirish. Qurilish chizmalari to'g'risida umumiy ma'lumotlar		
1.1	Qurilish chizmachiligi haqida ma'lumot. Arxitektura qurilish chizmachiligining mazmuni va tuzilishi	12
1.2	Bino fasadi, plani va qirg'irlari	29
1.3	Binoning konstruktiv elementlari va sxemalari	32
1.4	Qurilishda o'lchamlarning modullik koordinatsiyasi	34
1.5	Arxitektura qurilish chizmachiligi» fanidan talabalar bajarishlari lozim bo'lgan grafik ishlar mazmuni	36
II bob. qurilish chizmachiligidangrafik ishlar uchun metodik tavsiyalar		
2.1	Qurilish chizmachiligidan grafik ishlar uchun metodik ishlanmalar hamda variant topshiriqlari	38
2.2	Qurilishda ishlatiladigan materiallarning qirqim va kesimlardagi shartli belgilarib	58
2.3	Temir beton konstruksitarning chizmalari	97
2.4	Metal konstrusiyalar	106
2.5	Yog'och konstrusiyalar va duradgorlik buyumlari chizmasi	113
2.6	Yog'och konstrusiyalarning joylashish sxemasi va ish chizmalari. Tayanch stropillar chizmasi	124
2.7	Yog'och, temir-beton va metal konstrusiyalarining grafik topshiriqlari	131
2.8	Metal konstrusiyalari uzellarining aksonometrik topshiriqlari(mustaqil ish uchun)	163
2.9	Uyning planini chizish bo'yicha topshiriqlar (mustaqil ish uchun)	165
III. Bob. Topografik chizmachilik		
3.1	Kirish. Topografik chizmachilik haqida umumiy ma'lumot. Nuqtaning sonlar bilan berilgan proyeksiyasi	180
3.2	Sonlar bilan berilgan proyeksiyalar. Nuqta va to'g'ri chiziqning proyeksiyalari	185
3.3	Ikki to'g'ri chiziqning o'zaro vaziyatlari	189
3.4	Ikki tekislikning o'zaro vaziyatlari	192
3.5	To'g'ri chiziq bilan tekislikning kesishishi	195

Mamatov Dilshod Qodirovich

CHIZMACHILIK

(Arxitektura-qurilish va topografik chizmachiligi)

Muharrir:

G. Murodov

Texnik muharrir:

G. Samiyeva

Musahhih:

A. Qalandarov

Sahifalovchi:

M. Ortigova

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original-maketdan bosishga ruxsat etildi: 19.12.2020. Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. «Times New Roman» garn. Ofset bosma usulida bosildi. Ofset bosma qog'oz. Bosma tobog'i 15,5. Adadi 100. Buyurtma №223.

Buxoro viloyat Matbuot va axborot boshqarmasi

“Durdona” nashriyoti: Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy.
Baxosi kelishilgan narxda.

“Sadriiddin Salim Buxoriy” MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy. Tel.: 0(365) 221-26-45